

Onderwerp

Versterken proces calamiteiten Wmo en Jeugdhulp

Programma

Veiligheid

Zorg en Welzijn

BW-nummer

Portefuillehouder

drs. H.M.F. Bruls en B. Frings

Samenvatting

Er is een protocol opgesteld over de samenwerking tussen jeugdhulpaanbieders en gemeenten bij calamiteiten/geweld bij jeugdhulpaanbieders. Ook het reeds bestaande Protocol Meldingen Wmo is nu aangepast. Om de afspraken in beide protocollen te borgen wordt voorgesteld een 'table-top' oefening uit te voeren. Daarnaast wordt communicatie over de protocollen aan relevante ketenpartners verstrekt.

Directie/afdeling, ambtenaar, telefoonnr.

MO10, Carlijn van Daal, 25 27

Datum ambtelijk voorstel

30 januari 2018

Registratienummer

17.0011766

Ter besluitvorming door het college

1. Het 'Protocol meldingen calamiteiten/geweld Jeugdhulp Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar' vast te stellen.
2. Het herziene 'Protocol Wmo meldingen calamiteiten/geweld bij de verstrekking van een voorziening Wmo 2015 Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar' vast te stellen.
3. De IV/OOV ambtenaar aan te wijzen als ontvanger van meldingen bij Jeugdhulp calamiteiten en geweldsincidenten.
4. In te stemmen met het verzenden van een brief namens de Regio Nijmegen door het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB) over de vernieuwde afspraken naar de relevante ketenpartners.
5. In te stemmen met de uitvoering van een 'table-top'-oefening, waarvan de bijdrage ter hoogte van ca. €5.000 voor 50% te dekken uit het programma Zorg & Welzijn, product opvang en beschermd wonen, deelproduct beschermd wonen, en voor 50% uit het programma Veiligheid.

Paraaf Datum
akkoord

Steller

Carlijn van Daal

☒ Alleen ter besluitvorming door het college

Besluit B&W d.d. 6 februari 2018

nummer: 4.3

Paraaf Datum
akkoord

- X Conform advies
☐ Aanhouden
☐ Anders, nl.

Bestuursagenda

Portefuillehouder

1 Probleemstelling

Naar aanleiding van een calamiteit bleek dat het melden van calamiteiten/geweld Wmo en jeugdhulp bij de gemeenten in de regio Nijmegen niet goed is geregeld. Dit kan ertoe leiden dat een calamiteit niet de juiste aanpak krijgt, vooral als er sprake is van (dreigende) maatschappelijke onrust. Ook kan het ertoe leiden dat niet de juiste personen (op tijd) worden geïnformeerd. Nu is afgesproken dat aanbieders calamiteiten altijd melden bij de ambtenaar Integrale Veiligheid/ Openbare Veiligheid (IV/OOV) van de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden. Het bestaande protocol voor het melden van calamiteiten/geweld bij Wmo-voorzieningen is hierop bijgesteld.

Voor het proces rondom Jeugdhulp- calamiteiten is een protocol opgesteld. Hierin worden de verhoudingen tussen de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, jeugdhulpaanbieders en de gemeenten helder. In het protocol Wmo meldingen wordt de rol van de aanbieder en de gemeente verduidelijkt. De werkprocessen voor jeugdhulp en Wmo zijn zo veel als mogelijk gelijk getrokken.

Belangrijkste afspraken zijn:

1. *Calamiteiten worden door (jeugdhulp)aanbieders direct gemeld bij de ambtenaar IV/OV van de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden, naast de melding die zij moeten doen bij de (landelijke) Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd c.q. Wmo-toezicht van de GGD.*

De ambtenaar IV/OOV kan de calamiteit direct opschalen en coördineren als dat nodig is. De ambtenaar IV/OOV is namelijk getraind, toegerust en gemandateerd om processen crisisbeheersing op te starten. Door aanbieders een calamiteit te laten melden voor zowel onderzoek én voor het ondervangen van mogelijke maatschappelijke onrust, wordt een strikte scheiding gehanteerd tussen de processen crisisbeheersing - waar de burgemeester verantwoordelijk voor is - en toezicht (Wmo) en kwaliteit (jeugdhulp) waar de portefeuillehouder Zorg en Welzijn verantwoordelijk voor is.

2. *De ambtenaar IV/OV schakelt met de inhoudelijk beleidsambtenaar Wmo en/of Jeugd voor informatie en advies. Deze inhoudelijk beleidsambtenaar is verantwoordelijk voor het informeren van de portefeuillehouder Zorg en Welzijn en van andere bij de calamiteit betrokken gemeenten. Hij is het eerste aanspreekpunt naar andere beleidsambtenaren.*

Het beleggen van het procesmatige vraagstuk maatschappelijke onrust bij de ambtenaar IV/OOV en het inhoudelijke vraagstuk omtrent de verleende ondersteuning/hulp bij de beleidsambtenaar Wmo of Jeugd is in lijn met de hierboven genoemde verantwoordelijkheidsverdeling tussen burgemeester (crisis) en portefeuillehouder (inhoud).

2 Juridische aspecten

Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor een kwalitatief en kwantitatief goed aanbod, is het noodzakelijk dat zij informatie verkrijgt wanneer zich calamiteiten/geweldsincidenten voordoen bij een jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling waarvan zij diensten afnemen en/of wanneer ingezetenen uit hun gemeente bij een calamiteit/geweld betrokken zijn. Daarnaast is het mogelijk

dat er media aandacht en/of (dreiging) voor maatschappelijke onrust is n.a.v. de calamiteit of het geweld. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor openbare orde en veiligheid is het noodzakelijk dat een jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling direct de gemeente informeert als een calamiteit/geweldsincident zich voordoet.

Omdat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd niet verantwoordelijk is voor het doorgeven van een melding aan de gemeente, is het noodzakelijk dat de gemeente de signalen rechtstreeks van de aanbieders krijgt. In de contracten met de aanbieders is deze verplichting opgenomen. In de verordening Wmo en Jeugdhulp 2018 is bepaald dat jeugdhulpaanbieders de melding zowel aan de toezichthouder als aan een aangewezen gemeenteambtenaar doen. Het is noodzakelijk om specifiek de ambtenaar IV/OOV daartoe aan te wijzen door het college.

3 Doelstelling

Het doel van dit voorstel is het vaststellen van beide calamiteitenprotocollen, het instemmen met het versturen van de brief namens het college en het instemmen met het bekostigingsvoorstel voor het uitvoeren van de table-top-oefening.

4 Argument

Er ontbreekt een eenduidig proces voor het melden van calamiteiten jeugdhulp en Wmo bij de opdrachtgever. De afgelopen twee jaar hebben er zich een handjevol calamiteiten voorgedaan. Echter gaat het niet zozeer om het aantal calamiteiten, maar de impact ervan als het niet goed wordt opgepakt.

Jeugdhulp

Jeugdhulpaanbieders moeten calamiteiten/geweld voor onderzoek melden bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. In onze huidige contracten met jeugdhulpaanbieders wordt verder gevraagd een calamiteit te melden bij 'De Gemeente'. In de praktijk komen meldingen op zeer verschillende plekken binnen. Dit kan ertoe leiden dat een calamiteit niet de juiste aanpak krijgt, vooral als er sprake is van (dreigende) maatschappelijke onrust. Ook kan het ertoe leiden dat niet de juiste personen (op tijd) worden geïnformeerd.

Wmo

Aanbieders van Wmo-voorzieningen melden een calamiteit voor onderzoek bij de GGD, waar het Wmo-toezicht is belegd. Volgens het huidige meldingsprotocol moet de GGD de melding doorzetten naar de beleidsambtenaar Wmo, die op zijn beurt contact opneemt met de ambtenaar IV/OOV. Dit protocol heeft op deze wijze (te) veel schakels naar de processen crisisbeheersing.

Verder zijn er geen afspraken over informeren van en communiceren met andere bij de calamiteit betrokken gemeenten.

5 Financiën

De 'table top' oefening, waarvan verwacht wordt dat die ca. € 5.000 gaat kosten, wordt bekostigd door de gemeente Nijmegen: € 2.500 ten laste van het programma Veiligheid, deelproduct bijzondere projecten (61204 D) en € 2.500 ten laste van het programma Zorg & Welzijn, deelproduct Preventief jeugdbeleid (61287 D).

Omdat de gemeente Nijmegen betaalt, zal de oefening in eerste instantie een Nijmeegs karakter hebben, waar de regio bij aan kan sluiten.

6 Participatie en Communicatie

Beide protocollen zijn afgestemd met de gemeenten in de Regio Nijmegen. Ook de regio Rivierenland is inhoudelijk akkoord met de (vernieuwde) protocollen.

7 Uitvoering en evaluatie

Wanneer ons college over dit voorstel positief besluit, wordt aan de aanbieders van Wmo-voorzieningen en jeugdhulp van de regio Nijmegen een brief gestuurd met informatie over het melden van calamiteiten.

Ook zal deze informatie beschikbaar komen op de website van het Regionaal Ondersteuningsbureau Wmo & Jeugdhulp en de afzonderlijke websites van de gemeenten in de regio.

Daarnaast wordt er een werkinstructie georganiseerd. Dit doen we middels een ‘table top’ oefening (‘op papier’ maar interactief simuleren van een calamiteit). Hier worden een aantal burgemeesters, wethouders, zorgaanbieders en ambtenaren IV/OOV, politie, toezicht Wmo, de Inspectie en andere partners voor uitgenodigd.

De regio Rivierenland voert zijn eigen implementatietraject uit.

8 Risico's

We zien geen risico's bij dit collegevoorstel.

Bijlage(n):	Protocol Meldingen calamiteiten/geweld Jeugdhulp Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar Protocol Wmo meldingen calamiteiten/geweld bij de verstrekking van een voorziening Wmo 2015 Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar Brief voor aanbieders namens Regionaal Ondersteuningsbureau
-------------	--

Beste heer/mevrouw,

Naar aanleiding van een calamiteit bleek dat het melden van calamiteiten bij Wmo en Jeugdhulp bij gemeenten in de regio Nijmegen niet goed is geregeld. Dit kan er toe leiden dat een calamiteit niet de juiste aanpak krijgt, vooral als er sprake is van (dreigende) maatschappelijke onrust. Ook kan het er toe leiden dat niet de juiste personen (op tijd) worden geïnformeerd. Met calamiteiten worden ook geweldsincidenten bedoeld. Daarom is er een nieuw protocol opgesteld voor Jeugdhulp en is het bestaande protocol voor Wmo aangepast. In deze brief informeren wij u hierover.

Wat zijn voor u de belangrijkste afspraken uit de protocollen?

Onderstaand de belangrijkste afspraken uit het protocol voor Jeugdhulp- en Wmo-aanbieders.

Jeugdhulp

De belangrijkste afspraken in het protocol zijn:

- De jeugdhulpaanbieder moet calamiteiten/geweld voor onderzoek melden bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd;
- Jeugdhulpaanbieders moeten een calamiteit/geweld melden bij de ambtenaar Integrale Veiligheid/ Openbare Veiligheid (IV/OV) van de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden.

Wmo

De belangrijkste afspraken in het gewijzigde protocol zijn:

- Aanbieders van Wmo-voorzieningen melden een calamiteit/geweld voor onderzoek bij de GGD, waar het Wmo-toezicht is belegd.
- Aanbieders van Wmo-voorzieningen moeten een calamiteit/geweld melden bij de ambtenaar Integrale Veiligheid/ Openbare Veiligheid (IV/OV) van de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden. Dit is een wijziging op het protocol.

Wat is verder van belang om te weten?

Voor het melden van een calamiteit bij de gemeente is het volgende van belang om te weten:

- Een calamiteit wordt door de aanbieder gemeld bij de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden.
- De melding wordt gedaan uiterlijk op de eerstvolgende werkdag nadat de calamiteit heeft plaatsgevonden (tussen 8.30 en 17.00 uur).
- De melding geschiedt bij voorkeur telefonisch via het algemene nummer van de gemeente (vragen naar de ambtenaar IV/OV).
- Met de ambtenaar IV/OV wordt een inschatting gemaakt van de situatie als het gaat om (dreigende) maatschappelijke onrust en/ of media aandacht.
- Een calamiteit dient gemeld te worden met inachtneming van de privacy van de betrokken cliënt(en), dus zonder tot de persoon herleidbare gegevens.
- Bij het melden van de calamiteit wordt door de aanbieder doorgegeven welke andere gemeenten eventueel betrokken zijn. Het gaat dan om:
 - een mogelijk andere gemeente waar de desbetreffende cliënt(en) vandaan komt (komen) volgens het woonplaatsbeginsel;
 - een mogelijk andere gemeente die (namens meerdere gemeenten) verantwoordelijk is voor de contractering van de ondersteuning, jeugdhulp of gecertificeerde instelling.

N.B.: Als er sprake is van een calamiteit welke direct leidt tot maatschappelijke onrust, belt u onverwijld de politie.

Waar vindt u de protocollen voor meldingen calamiteiten/geweld Jeugdhulp en Wmo?

In deze brief leest u de belangrijkste afspraken uit de protocollen. U vindt de protocollen in de bijlagen.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders regio
Nijmegen,

Bas Linders,
Regionaal ondersteuningsbureau (ROB) regio
Nijmegen

Bijlagen:

1. Protocol meldingen calamiteiten/geweld Jeugdhulp
2. Protocol Wmo meldingen calamiteiten/geweld bij de verstrekking van een voorziening Wmo 2015.

Protocol Wmo Meldingen Calamiteiten/geweld bij de verstrekking van een voorziening Wmo 2015 Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar

1. Inleiding

Dit protocol meldingen bevat proces- en communicatieafspraken tussen GGD Gelderland-Zuid en de betrokken gemeenten wanneer een aanbieder, zoals bedoeld in de Wmo 2015 melding maakt van een calamiteit of geweldsincident. Een nadere uitwerking van dit protocol is vastgelegd in de 'Leidraad Meldingen calamiteiten/geweldsincidenten Wmo 2015'. Deze leidraad is gepubliceerd op de website van de GGD Gelderland-Zuid en biedt melders inzicht in de procedure die start na een melding.

Als calamiteiten/ geweld een directe inzet van spoeddiensten vragen (politie, brandweer, ambulance) wordt direct 112 gebeld.

In dit protocol gaat het over de toezichtstaak bij de melding van een calamiteit of geweldsincident in de zin van de Wmo 2015. Het betreft geen crisisbeheersing. Dit zijn twee gescheiden processen.

2. Definities

Aanbieder	Natuurlijke persoon of rechtspersoon die jegens het college gehouden is een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening te leveren.
Ambtenaar IV/OV	Ambtenaar Integrale Veiligheid / Openbare Veiligheid bij de gemeente.
B&W	Burgemeester en wethouders. De burgemeester heeft bij een calamiteit/geweldsincident waar nodig een rol van maatschappelijke betekenisgeving (burgervaderrol), voorkomen van maatschappelijke onrust en handhaving van openbare orde.
Calamiteit	Niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van een Wmo-voorziening en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood van een cliënt heeft geleid.
Crisisdienst	Waar crisismeldingen gedaan worden. Synoniem: Spoedeisende Zorg (SeZ).

Geweld bij de verstrekking van een voorziening – hierna ‘geweldsincident’ genoemd:

Seksueel binnendringen van het lichaam van of ontucht met een cliënt, alsmede lichamelijk en geestelijk geweld jegens een cliënt, door een beroepskracht dan wel door een andere cliënt met wie de cliënt gedurende het etmaal of een dagdeel in een accommodatie van een aanbieder verblijft.

GGD

GGD Gelderland-Zuid.

Maatschappelijke onrust

Het verschijnsel waarbij één of enkele incidenten plaatsvinden die leiden tot subjectieve en/of objectieve problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid¹.

Melding Wmo

Een schriftelijk of elektronisch bericht van een aanbieder of rijksinspectie aan de toezichthoudende ambtenaar over een calamiteit/geweldsincident Wmo 2015.

Onderzoek

Onderzoek naar aanleiding van een gemelde calamiteit/geweldsincident.

Portefeuillehouder

Wethouder die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Wmo.

Preventieve jeugdvoorziening

Voorziening die zich richt op preventie ondersteuning van jeugdigen met een risico op psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking – of hun ouders. Het gaat om taken preventieve opvoeden en opgroeiondersteuning: (1) informatie en advies, (2) signaleren, (3) toeleiding naar hulp, (4) licht pedagogische hulp, (5) coördinatie van zorg op lokaal niveau.

Leidraad meldingen

Publicatie op de website van de GGD Gelderland-Zuid die melders inzicht biedt in de procedure die start na een melding.

PSH procesplan²

Leidraad (opgesteld door de GGD Gelderland-Zuid)) waarin het proces beschreven is van gecoördineerde psychosociale hulpverlening (PSH) aan betrokkenen bij incidenten, ongevallen en rampen, bedoeld voor alle partijen die een rol hebben binnen de psychosociale hulpverlening bij incidenten en rampen.³

¹ Uit afstudeerrapport ‘Gemeentelijke communicatie bij maatschappelijke onrust: het belang van de sociale antenne’, Elize Fallon, 9 juni 2008, Min. BZ&K.

² Voor de gemeente Mook en Middelaar als onderdeel van de Veiligheidsregio Limburg Noord geldt dat het PSH/PSHi procesplan van de GGD Limburg Noord wordt gehanteerd.

³ Uit: ‘Procesplan PSH Gelderland-Zuid, versie 1.1, 25 oktober 2013, pag. 1.

PSHi ⁴	PSHi (onderdeel van het PSH procesplan) is hulp die geboden wordt bij (dreiging van) maatschappelijke onrust bij een ingrijpende gebeurtenis of incident ⁵ .
Rijksinspectie(s)	De bij wet met het toezicht belaste ambtenaren, bijvoorbeeld de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Inspectie Veiligheid en Justitie, de Onderwijsinspectie en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Toezichthoudende ambtenaar	Door B&W benoemde persoon als bedoeld in artikel 6.1 van de Wmo 2015.
Wmo 2015	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

3. Afbakening

Wmo 2015

De gemeente is belast met het kwaliteitstoezicht op de uitvoering van de Wmo (met uitzondering van Veilig Thuis). Zij moet daartoe een toezichthoudende ambtenaar Wmo aanwijzen. In de Wmo 2015 is in artikel 3.4 opgenomen dat de zorgaanbieder onverwijld melding doet bij de toezichthoudende ambtenaar (artikel 6.1) van:

- a. Iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden;
- b. Geweld bij de verstrekking van een voorziening.

Voor cliënten die voorzieningen ontvangen in het kader van de Wmo geldt dat zij vaak daarnaast zorg ontvangen die valt onder het toezicht van de rijksinspecties (bijvoorbeeld de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd, en de Inspectie Veiligheid en Justitie). Na melding van een calamiteit/geweldsincident waarbij meerdere vormen van zorg en/ of ondersteuning worden geboden, neemt de toezichthoudende ambtenaar contact op met de rijksinspecties om afspraken te maken over of toezicht nodig is, of het toezicht in gezamenlijkheid plaatsvindt of dat er sectoraal toezicht plaatsvindt. Op deze wijze wordt wet- en regelgeving in praktijk afgestemd en wordt voorzien in situaties waarin de wetgever mogelijk niet heeft voorzien:

https://vng.nl/files/vng/20170529_afsprakenkader_en_draaiboeken_sanne_eeltink.pdf

⁴ Idem noot 3

⁵ Idem noot 4

Preventieve ondersteuning van jeugdigen

Voor aanbieders van jeugdhulp (als gedefinieerd in artikel 1.1 van de Jeugdwet) en jeugdgezondheidszorg geldt dat calamiteiten/geweldsincidenten gemeld worden bij de daarvoor aangewezen landelijke inspecties⁶ (rijksinspecties). Er is gekozen voor één kwaliteitsregime voor jeugdhulp, met een landelijk en uniform toezicht op jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen.

In artikel 4.1.8 lid 1 van de Jeugdwet is opgenomen dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen melding doen bij de rijksinspectie van:

- a. Iedere calamiteit die bij de verlening van jeugdhulp of bij de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering heeft plaatsgevonden;
- b. Geweld bij de verlening van jeugdhulp of bij de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering.

Voor de preventieve ondersteuning van jeugdigen is geen meldplicht geregeld en is ook geen bevoegdheid voor een toezichthoudende ambtenaar geregeld. Wat preventieve ondersteuning van jeugdigen exact inhoudt is nog niet scherp gesteld. Wanneer er meldingen zijn die mogelijk betrekking hebben op preventieve jeugdvoorzieningen zal Wmo-toezicht Gelderland-Zuid ook afstemming zoeken met de rijksinspecties en in overleg met hen bepalen of toezicht nodig is, of het toezicht in gezamenlijkheid plaatsvindt of dat er sectoraal toezicht plaatsvindt. Ook hierbij zijn het landelijke afsprakenkader en de bijbehorende draaiboeken leidend.

https://vng.nl/files/vng/20170529_afsprakenkader_en_draaiboeken_sanne_eeltink.pdf

4. De afspraken in dit protocol betreffen:

- A. Afspraken gemeenten Gelderland-Zuid (Rivierenland en Rijk van Nijmegen) en Mook en Middelaar m.b.t. calamiteiten Wmo 2015 met toezichthoudend ambtenaar
- B. Afspraken Toezichthoudend ambtenaar en rijksinspecties
- C. Afspraken toezichthoudend ambtenaar en ambtenaar IV/OV verantwoordelijk voor PSHi proces
- D. Informatie college van B&W aan gemeenteraad
- E. Openbaarheid
- F. Handhaving
- G. Evaluatie
- H. Citeertitel

⁶ Per 1 oktober 2017 zijn de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) gefuseerd tot de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Zij realiseren gezamenlijk één centraal meldpunt:

<https://www.igj.nl/zorgsectoren/jeugd/meldingen/melden-voor-instellingen>

A. Afspraken gemeenten Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar m.b.t. calamiteiten/geweldsincidenten Wmo 2015 met toezichthoudend ambtenaar

1. De toezichthoudende ambtenaar hanteert voor het onderzoek naar calamiteiten/geweldsincidenten in het kader van de Wmo een gezamenlijk en eenduidig proces. Hiertoe is de leidraad Meldingen calamiteiten/geweldsincidenten opgesteld en gepubliceerd op de website van de GGD Gelderland-Zuid.
2. Als een melding calamiteiten/geweldsincidenten in het kader van de Wmo 2015 binnen komt bij de toezichthoudende ambtenaar informeert deze hierover de Wmo-beleidsambtenaar van de gemeente (of bij diens afwezigheid de leidinggevende van deze beleidsambtenaar) dat de calamiteit/het geweldsincident heeft plaats gevonden. Daarna stuurt de toezichthoudende ambtenaar een e-mail over de melding naar de Wmo-beleidsambtenaar (ter bevestiging) en naar de portefeuillehouder (ter informatie).
3. De aanbieder doet **tevens** een melding calamiteit / geweld bij de ambtenaar IV/OV van de gemeente waar de calamiteit / het geweldsincident heeft plaatsgevonden, voor de coördinatie bij eventuele maatschappelijke onrust. De melding wordt gedaan uiterlijk op de eerstvolgende werkdag nadat de calamiteit / het geweldsincident heeft plaatsgevonden (tussen 8.30 en 17.00 uur). De melding geschiedt bij voorkeur telefonisch (via het algemene nummer van de gemeente). Notabene: Als er sprake is van een calamiteit / geweldsincident welke direct leidt tot maatschappelijke onrust, belt de aanbieder de politie.

Het is de verantwoordelijkheid van de ambtenaar IV/OV om het PSHi proces op te starten en hierover de burgemeester/portefeuillehouder te informeren. De ambtenaar IV/OV neemt contact op met de Wmo-beleidsambtenaar van de gemeente voor inhoudelijke informatie en advies.

4. Wanneer meerdere gemeenten betrokken zijn bij een calamiteit/geweldsincident, neemt de Wmo-beleidsambtenaar van de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden contact op met alle Wmo-beleidsambtenaren van de betreffende gemeenten. De Wmo-beleidsambtenaren informeren vervolgens de portefeuillehouder van de eigen gemeente.
5. Processen die naar aanleiding van een melding calamiteit/geweldsincident in werking kunnen worden gezet zijn:
 - a. Calamiteitenonderzoek door de toezichthoudend ambtenaar;
 - b. PSHi-proces, zoals vastgelegd in het door MBZ van de GGD Gelderland-Zuid /gemeenten vastgestelde PSHi-protocol⁷;
 - c. Strafonderzoek door politie / openbaar ministerie.

⁷ Voor Mook en Middelaar geldt dat voor PSH GGD Noord-Limburg wordt betrokken.

6. De gemeente draagt verantwoordelijkheid voor het ondersteuningsaanbod in haar gemeente, zowel kwantitatief als kwalitatief. Wanneer de GGD uitvoering geeft aan Wmo-taken waar de Wmo-toezichthouder toezicht op moet uitvoeren dan treedt Good Governance in werking. Dit betekent dat het toezicht zal worden uitgevoerd door een toezichthouder buiten het werkgebied van Gelderland-Zuid. De GGD Gelderland-Zuid regelt dit.

B. Toezichthoudende ambtenaar en rijksinspecties

7. De toezichthoudende ambtenaar neemt na een melding die onduidelijk is over bij welke toezichthouder (landelijk of Wmo) de melding thuis hoort of waarbij meerdere vormen van zorg en ondersteuning samenkomen, telefonisch contact op met het centrale meldpunt van de rijksinspecties voor afstemming omtrent de casus.
8. De toezichthoudende ambtenaar verricht geen onderzoek naar een calamiteit/geweldsincident als er een rijksinspectie is die dit onderzoek verricht.
9. De toezichthoudende ambtenaar kan onderzoek verrichten naar een calamiteit/geweldsincident in overleg met de portefeuillehouder zorg met inachtneming van Good Governance wanneer:
 - a. de betrokken rijksinspectie heeft besloten geen onderzoek te (laten) verrichten naar aanleiding van de melding, terwijl het College van Burgemeester en Wethouders van mening is dat dit onderzoek wel noodzakelijk is. De portefeuillehouder is hiervoor namens het college het aanspreekpunt voor de toezichthoudende ambtenaar.
10. De rijksinspecties hebben met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken dat zij de betrokken toezichthouder:
 - a. zullen informeren indien daar gedurende het inspectie onderzoek aanleiding voor is en
 - b. zullen rapporteren over de uitkomst van het inspectie onderzoek.

C. Afspraken toezichthouder Wmo 2015 en IV-ambtenaar verantwoordelijk voor PSHi-proces

11. Wanneer strafrechtelijk onderzoek moet plaatsvinden, is de driehoek burgemeester-openbaar ministerie-politie leidend. Het calamiteitenonderzoek Wmo 2015 mag een strafrechtelijk onderzoek niet hinderen. (Mook en Middelaar maakt deel uit van het Arrondissement Limburg en wordt door politie bediend vanuit Regionale Eenheid Limburg).
12. Wanneer sprake is van (dreigende) maatschappelijke onrust en/of (verwachte) media-aandacht, treedt het PSHi procesplan in werking. De burgemeester heeft een leidende rol in het PSHi proces. De ambtenaar IV/OV onderhoudt in dit geval standaard het contact met de betrokken communicatiedeskundige(n). Het onderzoek van de toezichthoudende ambtenaar mag het PSHi proces niet hinderen.

D. Informatie college van B&W aan gemeenteraad

13. Het college van burgemeester en wethouders informeert indien nodig de gemeenteraad over een calamiteit Wmo 2015 waarbij deze de privacybescherming van de burger in acht neemt. Als de melding daartoe aanleiding geeft informeert het college de gemeenteraad vertrouwelijk.

E. Openbaarheid

14. Alleen een afgerond eigenstandig onderzoek van en/of voorgestelde verbetermaatregelen door de toezichthoudende ambtenaar naar aanleiding van een calamiteit/ geweldsincident in het kader van de Wmo 2015, worden openbaar via de website van het Wmo-toezicht gemaakt. Hierbij wordt de Wet bescherming persoonsgegevens nageleefd. Deze openbaarmaking kan gepaard gaan met een persbericht van de Wmo toezichthouder maar dit is niet noodzakelijk. De afdeling communicatie van de betrokken gemeente(n) wordt altijd betrokken bij een persbericht.

F. Handhaving

15. Wanneer een rijksinspectie is betrokken bij het onderzoek naar een calamiteit/geweldsincident, liggen handhavingstaken in handen van deze rijksinspectie.
16. Wanneer er geen rijksinspectie betrokken is bij het onderzoek naar een calamiteit/geweldsincident, ligt de handhaving in handen van gemeenten.

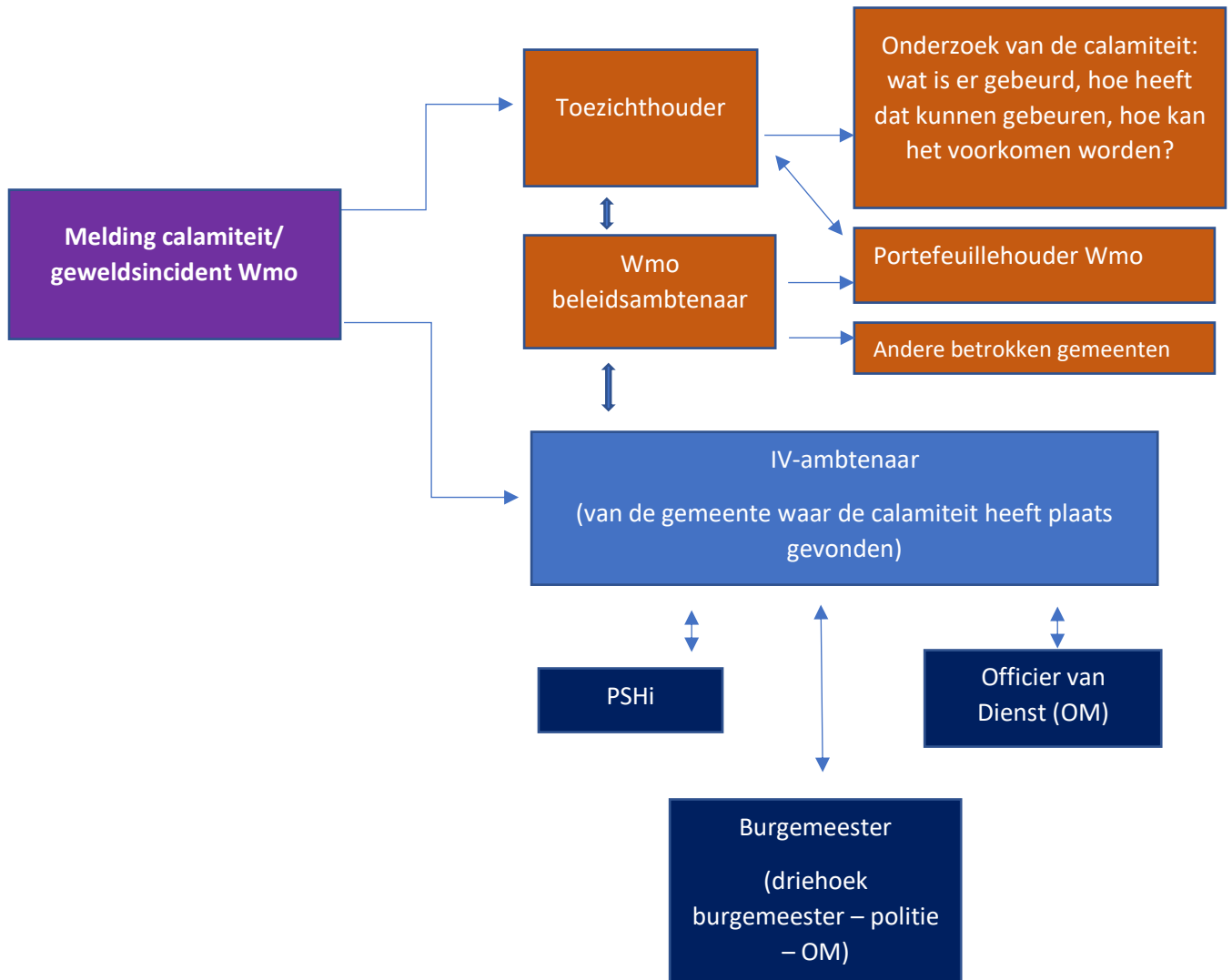
G. Evaluatie

17. Dit protocol wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig aangepast.

H. Citeertitel en inwerkingtreding

18. Dit protocol treedt in werking op [datum college besluit] en wordt aangehaald als 'Protocol meldingen calamiteiten/geweld bij verstrekking van een voorziening in het kader van de Wmo 2015'.

Stroomschema:

Protocol meldingen calamiteiten / geweld Jeugdhulp Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar

1. Inleiding

Dit protocol bevat proces- en communicatieafspraken tussen jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen enerzijds en de betrokken gemeenten anderzijds wanneer een aanbieder of gecertificeerde instelling, zoals bedoeld in de Jeugdwet, melding maakt van een calamiteit of van geweld.

Als een calamiteit of geweld zich voordoet bij een jeugdhulpaanbieder of een gecertificeerde instelling, dan moet dit worden gemeld bij:

- de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd¹, voor het doen van onderzoek naar de calamiteit / het geweld, in het kader van toezicht en handhaving (wettelijke meldingsplicht volgens de Jeugdwet); zie ook <https://www.igj.nl/zorgsectoren/jeugd/meldingen/melden-voor-instellingen>;
- de gemeente waar de calamiteit / het geweld heeft plaatsgevonden in het kader van de contractuele relatie tussen de gemeente als opdrachtgever en de jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling als opdrachtnemer (actieve meldingsplicht volgens contract);
- de gemeente waar de calamiteit / het geweld heeft plaatsgevonden voor de afweging of en in welke mate crisisbeheersing aan de orde is (actieve meldingsplicht volgens contract).

Als calamiteiten / geweld een directe inzet van spoeddiensten vragen (politie, brandweer, ambulance) wordt direct 112 gebeld.

Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen moeten calamiteiten / geweld zowel melden bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) als bij de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden, omdat de Inspectie niet verantwoordelijk is voor het doorgeven van een melding aan de gemeente - noch vice versa.

Dit protocol regelt het proces voor het melden van calamiteiten en geweld. Voor de coördinatie bij eventuele maatschappelijke onrust is een apart proces opgesteld: het procesplan psychosociale hulpverlening bij incidenten (PSHi).

¹ Per 1 oktober 2017 zijn de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) gefuseerd tot de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Zij realiseren gezamenlijk één centraal meldpunt: <https://www.igj.nl/zorgsectoren/jeugd/meldingen/melden-voor-instellingen>

Dit protocol is opgesteld in lijn met het 'Protocol Wmo Meldingen calamiteiten / geweld bij de verstrekking van een voorziening Wmo 2015', zodat er sprake is van een eenduidig proces van melding bij de gemeente waar de calamiteit / het geweld heeft plaatsgevonden. Jeugdwet en Wmo kennen echter verschillende toezichthouders. Calamiteiten of geweld bij Wmo-voorzieningen moeten voor onderzoek gemeld worden bij de toezichthoudend ambtenaar ondergebracht bij GGD Gelderland-Zuid.

2. Definities

Ambtenaar IV/OV	Ambtenaar Integrale Veiligheid / Openbare Veiligheid bij de gemeente.
B&W	Burgemeester en wethouders. De burgemeester heeft bij een calamiteit / geweldsincident waar nodig een rol van maatschappelijke betekenisgeving (burgervaderrol), voorkomen van maatschappelijke onrust en handhaving van openbare orde. De rol van de wethouder met portefeuille jeugdhulp is die van verantwoordelijk bestuurder voor de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Er is een inhoudelijke focus op de calamiteit / het geweld, gericht op het in gang zetten van onafhankelijk onderzoek (door de Inspectie) en het handelen naar de mogelijke consequenties van het Inspectierapport.
Beleidsambtenaar Jeugd	Ambtenaar bij de gemeente, verantwoordelijk voor de inhoudelijke beleidsontwikkeling op het terrein van jeugdhulp.
Calamiteit	Een niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de jeugdhulp en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor, of de dood van, een jeugdige of een ouder heeft geleid.
Gecertificeerde instelling	Instellingen van overheidswege gecertificeerd om maatregelen in het kader van de jeugdreclassering en jeugdbescherming te mogen uitvoeren.
Geweld / geweldsincident	Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld tegenover een jeugdige of een ouder, door iemand die werkzaam is voor de jeugdhulpaanbieder of een gecertificeerde instelling, of door iemand die werkzaam is voor een rechtspersoon die in opdracht van de aanbieder of gecertificeerde instelling jeugdhulp verleent of door een andere jeugdige of ouder met wie de jeugdige of ouder gedurende het etmaal of een dagdeel bij de aanbieder verblijft.
Inspectie	De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. De Inspectie voert, samen met de Inspectie Veiligheid en Justitie, het landelijk toezicht in het kader van de Jeugdwet uit. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen moeten volgens de Jeugdwet calamiteiten melden bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Jeugdhulpaanbieder	Natuurlijke persoon of rechtspersoon die gecontracteerd is door de gemeente om een voorziening voor jeugdhulp te leveren.
Maatschappelijke onrust	Het verschijnsel waarbij één of enkele incidenten plaatsvinden die leiden tot subjectieve en/of objectieve problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid ² .
Onderzoek	Onderzoek door de Inspectie naar aanleiding van een gemelde calamiteit of geweldsincident.
Portefeuillehouder	Wethouder die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Jeugdhulp.
Preventieve jeugdvoorziening	Voorziening die zich richt op preventie ondersteuning van jeugdigen met een risico op psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking – of hun ouders. Het gaat om taken preventieve opvoeden en opgroei-ondersteuning: (1) informatie en advies, (2) signaleren, (3) toeleiding naar hulp, (4) licht pedagogische hulp, (5) coördinatie van zorg op lokaal niveau.
Leidraad meldingen Jeugd	Publicatie op de website van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd die melders inzicht biedt in de procedure (gericht op onderzoek en toezicht) die start na een melding van een calamiteit / geweld: https://www.igj.nl/documenten/richtlijnen/2015/10/1/leidraad-meldingen-jeugd
PSHi procesplan ³	Proces van gecoördineerde aanpak, waaronder de hulp die geboden wordt bij (dreiging van) maatschappelijke onrust bij een ingrijpende gebeurtenis of incident. Het PSHi procesplan is onderdeel van het procesplan Psychosociale Hulpverlening (PSH), dat is opgesteld door de GGD Gelderland-Zuid en bedoeld voor alle partijen die een rol hebben binnen de psychosociale hulpverlening bij incidenten en rampen. ⁴

² Uit afstudeerrapport 'Gemeentelijke communicatie bij maatschappelijke onrust: het belang van de sociale antenne', Elize Fallon, 9 juni 2008, Min. BZ&K

³ Voor de gemeente Mook en Middelaar als onderdeel van de Veiligheidsregio Limburg Noord geldt dat het PSH/PSHi procesplan van de GGD Limburg Noord wordt gehanteerd.

⁴ Uit: 'Procesplan PSH Gelderland-Zuid, versie 1.1, 25 oktober 2013, pag. 1.

3. Afbakening

Aanbieders die vallen onder de Jeugdwet melden calamiteiten en geweld bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd⁵. In artikel 4.1.8, lid 1 van de Jeugdwet is opgenomen dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen melding doen bij de Inspectie van:

- a. Iedere calamiteit die bij de verlening van jeugdhulp of bij de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering heeft plaatsgevonden;
- b. Geweld bij de verlening van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering.

Omdat gemeenten verantwoordelijk zijn voor een kwalitatief en kwantitatief goed aanbod, is het van belang dat zij informatie verkrijgen wanneer zich calamiteiten / geweldsincidenten voordoen bij een jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling waarvan zij diensten afnemen en/of wanneer ingezetenen uit hun gemeente bij een calamiteit / geweld betrokken zijn.

Daarnaast is het mogelijk dat er media aandacht en/of (dreiging) voor maatschappelijke onrust is n.a.v. de calamiteit of het geweld. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor openbare orde en veiligheid is het van belang dat een jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling direct de gemeente informeert als een calamiteit / geweldsincident zich voordoet.

Wettelijk is het niet nodig calamiteiten / geweld binnen preventieve ondersteuning op het terrein van jeugd te melden voor onderzoek. Voor de gemeenten in Gelderland-Zuid is het toezicht op preventieve jeugdvoorzieningen belegd bij het Wmo-toezicht van GGD Gelderland-Zuid. Wat preventieve ondersteuning van jeugdigen exact inhoudt is nog niet scherp gesteld. Wanneer er meldingen zijn die mogelijk betrekking hebben op preventieve ondersteuning voor jeugdigen zal Wmo-toezicht Gelderland-Zuid afstemming zoeken met de rijksinspecties en in overleg met hen bepalen of toezicht nodig is, of het toezicht in gezamenlijkheid plaatsvindt of dat er sectoraal toezicht plaatsvindt. Hierbij zijn het landelijke afsprakenkader en de bijbehorende draaiboeken leidend. Zie ook: https://vng.nl/files/vng/20170529_afsprakenkader_en_draaiboeken_sanne_eeltink.pdf

⁵ Uitgezonderd van de meldingsplicht aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zijn:

- Calamiteiten binnen het onderwijs; deze moeten gemeld worden aan de Onderwijsinspectie.
- Calamiteiten binnen jeugddetentie; deze moeten gemeld worden aan Inspectie Veiligheid & Justitie.
- Calamiteiten kinderopvang; deze moeten gemeld worden aan inspectie kinderopvang (GGD).

Nb. Calamiteiten in het kader van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) moeten ook gemeld worden aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

4. De afspraken in dit protocol betreffen:

- A. Afspraken over melding bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
- B. Afspraken over melding bij de ambtenaar IV/OV van de gemeente
- C. Afspraken tussen ambtenaar IV/OV en beleidsambtenaar Jeugd
- D. Informatie college van B&W aan gemeenteraad
- E. Openbaarheid en handhaving
- F. Evaluatie
- G. Citeertitel

A. Afspraken over melding bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

1. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen melden een calamiteit of geweld, conform de Jeugdwet, bij de Inspectie. Hiertoe is de Leidraad meldingen Jeugd beschikbaar en te vinden op de website van de Inspectie:
<https://www.igj.nl/documenten/richtlijnen/2015/10/1/leidraad-meldingen-jeugd>.

B. Afspraken over melding bij de ambtenaar IV/OV van de gemeente

2. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen melden een calamiteit of geweld, conform contract, bij de ambtenaar IV/OV van de gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden.
3. De melding wordt gedaan uiterlijk op de eerstvolgende werkdag nadat de calamiteit / het geweldsincident heeft plaatsgevonden (tussen 8.30 en 17.00 uur). De melding geschiedt bij voorkeur telefonisch (via het algemene nummer van de gemeente). Notabene: Als er sprake is van een calamiteit / geweldsincident welke direct leidt tot maatschappelijke onrust, bellen jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen de politie.
4. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen geven bij het melden van de calamiteit / het geweldsincident aan de ambtenaar IV/OV door welke andere gemeenten betrokken zijn. Het gaat dan om:
 - een mogelijk andere gemeente waar de desbetreffende cliënt(en) vandaan komt (komen) volgens het woonplaatsbeginsel;
 - een mogelijk andere gemeente die (namens meerdere gemeenten) verantwoordelijk is voor de contractering van de jeugdhulp of gecertificeerde instelling.
5. Het is de verantwoordelijkheid van de ambtenaar IV/OV om indien nodig het PSHi proces op te starten en hierover de burgemeester te informeren. Het PSHi procesplan wordt opgestart wanneer er sprake is van (dreigende) maatschappelijke onrust en/of (verwachte) media-aandacht. De burgemeester heeft een leidende rol in het PSHi-proces. De ambtenaar IV/OV onderhoudt in dit geval standaard het contact met de betrokken communicatiedeskundige(n).

6. Wanneer strafrechtelijk onderzoek moet plaatsvinden, is de driehoek burgemeester-openbaar ministerie-politie leidend⁶.

C. Afspraken tussen ambtenaar IV/OV en beleidsambtenaar Jeugd

7. De ambtenaar IV/OV neemt contact op met de beleidsambtenaar Jeugd van de gemeente, om hem te informeren over de calamiteit / het geweldsincident. Hij geeft ook door welke gemeenten eventueel verder betrokken zijn. Dat gebeurt met spoed als de situatie daarom vraagt, maar in ieder geval binnen 2 werkdagen.
8. De beleidsambtenaar Jeugd ondersteunt de ambtenaar IV/OV met informatie en advies over de inhoud van de jeugdhulp met betrekking tot de calamiteit / het geweldsincident, als dat nodig is.
9. De beleidsambtenaar Jeugd informeert de portefeuillehouder Jeugd vanuit diens verantwoordelijkheid voor het gecontracteerde jeugdhulpaanbod.
10. De beleidsambtenaar Jeugd van de gemeente waar de calamiteit / het geweld heeft plaatsgevonden is naar andere beleidsambtenaren (Jeugd of anders) het eerste aanspreekpunt voor de casus. Wanneer meerdere gemeenten betrokken zijn bij een calamiteit / geweld, neemt de beleidsambtenaar Jeugd contact op met alle beleidsambtenaren Jeugd van de betreffende gemeenten. De beleidsambtenaren Jeugd informeren de portefeuillehouder van de eigen gemeente.
11. Als de calamiteit / het geweldsincident heeft plaatsgevonden bij een regionaal gecontracteerde jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling, dan informeert de beleidsambtenaar Jeugd van de gemeente waar de calamiteit / het geweld heeft plaatsgevonden de betreffende beleidsambtenaren Jeugd in de jeugdhulpregio hierover.

D. Informatie college van B&W aan gemeenteraad

12. Het college van burgemeester en wethouders informeert indien nodig de gemeenteraad over een calamiteit of geweldsincident in de jeugdhulp waarbij deze de privacybescherming van de burger in acht neemt. Als de melding daartoe aanleiding geeft informeert het college de gemeenteraad vertrouwelijk.

⁶ Gemeente Mook en Middelaar maakt deel uit van het Arrondissement Limburg en wordt door politie bediend vanuit Regionale Eenheid Limburg.

E. Openbaarheid en handhaving

13. Rapporten over calamiteiten of geweldsincidenten worden niet altijd actief openbaar gemaakt door de Inspectie. Bijna alle rapporten van de Inspectie zijn echter op te vragen op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Inspectie kan een maatregel opleggen als wordt geoordeeld dat de zorg van onvoldoende niveau is. Maatregelen worden actief openbaar gemaakt. Zie de website www.igi.nl.
14. In het kader van handhaving kan de Inspectie advies, stimulering, correctie of dwang toepassen. In ernstige gevallen kan zij het initiatief nemen tot tucht-, bestuurs- of strafrechtelijke procedures. Besluiten over handhaving zijn in beginsel openbaar.
15. Handhavende maatregelen van de rijksinspecties worden zo snel mogelijk kenbaar gemaakt aan het college van B&W, voor zover bekend is uit welke gemeente de cliënten afkomstig zijn. Zo kan tijdig vervangende hulp worden georganiseerd voor de betrokken cliënten of kunnen anderszins tijdig maatregelen worden genomen door de gemeente om hulp voor cliënten te continueren.

F. Evaluatie

16. Dit protocol wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig aangepast.

G. Citeertitel en inwerkingtreding

17. Dit protocol treedt in werking op [datum college besluit] en wordt aangehaald als 'Protocol meldingen calamiteiten / geweld Jeugdhulp Gelderland-Zuid en Mook en Middelaar'.

In schema:

